

Motion till riksdagen 2022/23:495

av **Mathias Tegnér (S)**

TBE-vaccin

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska se över möjligheterna att stärka möjligheterna till TBE-vaccination och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att göra TBE-vaccination för barn avgiftsfri och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

TBE ökar kraftigt i Sverige. 2021 var ett rekordår och antalet sjukdomsfall ökade med 95 procent (<https://www.pfizer.se/stor-okning-av-tbe-och-farre-vaccinerades-2021> – hämtad 2022-11-11). Tick-borne encephalitis (TBE), även kallad fästingburen hjärninflammation, är en virussjukdom som sprids av fästingar och som kan orsaka en inflammation i hjärnan eller hjärnhinnorna. De flesta som smittas får lindriga besvär, men upp till en tredjedel får hjärn- eller hjärnhinneinflammation. Det finns inga läkemedel som botar sjukdomen. Behandlingen som ges syftar till att lindra symtomen och det kan ta lång tid att bli frisk igen. Dödsfall är sällsynta men sjukdomen kan ge bestående besvär som huvudvärk, trötthet, minnesstörningar, koncentrationssvårigheter, balansstörningar och nervskador med förlamningar.

Samtidigt som sjukdomen ökar lavinartat minskar faktiskt antalet vaccinerade (<https://www.pfizer.se/stor-okning-av-tbe-och-farre-vaccinerades-2021> – hämtad 2022-11-11). Virusets främsta utbredningsområden är i Stockholms, Södermanlands och Uppsala läns kusttrakter. Runt tre fjärdedelar av alla rapporterade fall av TBE kommer härifrån. Särskilda riskområden är kusterna kring Södertörn samt vissa öar i östra Mälaren. Dock verkar sjukdomen sprida sig som en konsekvens av ett förändrat klimat. Utbredningen såväl som antalet sjukdomsfall har ökat på senare år. För ett par år sedan blev omkring 200 till 250 personer sjuka i TBE varje år i Sverige. 2021 rapporterades 533 fall i vårt land

(<https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/statistik-a-o/sjukdomsstatistik/tick-borne-encephalitis-tbe/> – hämtad 2022-11-11).

Sedan början av 2000-talet har antalet rapporterade fall av TBE kanske tredubblats. Sjukdomsfall inträffar också utanför de traditionella riskområdena. Detta tyder alltså på en ökad utbredning. Det går att skydda sig med vaccination. Folkhälsomyndigheten har konstaterat att vaccination brukar rekommenderas till permanent- och sommarboende i riskområden samt till personer som vistas mycket i skog och mark i områden med hög smittrisk och som ofta blir fästingbitna. Rekommendationen gäller även personer som kommer att vistas mycket i skog och mark i områden i andra länder där smittan finns. Kostnaden för en TBE-vaccination kan för en vanlig familj vara stor. För vuxna brukar priset för en vaccination ligga på över 400 kronor och för barn något under. För en barnfamilj med tre barn är det en väsentlig kostnad att vaccinera hela familjen. Varje person behöver minst tre doser för att få ett fullgott skydd. Det innebär att barnfamiljens kostnad blir cirka 5 500 kronor för grundvaccinationen. Skyddet räcker i tre år och behöver därefter fyllas på. Detta kan vara en oöverstiglig kostnad för många familjer.

I Österrike, som länge var hårt drabbat av TBE, har landet lyckats vända trenden. Då landet började erbjuda gratis vaccinering av barn, lyckades de efter ett antal år stoppa ökningen av TBE och vända trenden. Tidigare drabbades cirka 700 österrikare per år, nu är antalet kring 100 (<https://www.svd.se/a/OV2bq/okning-av-tbe-frivillig-vaccinering-fungerar-inte> – hämtad 2022-11-11). Idag har därför inte alla barn och vuxna möjlighet till vaccination, ens i de högriskområden som finns för TBE-smitta. Vaccinationen är tvärtom avhängig individens egen betalningsförmåga på ett sätt som inte är fallet för annan hälsovård.

Regeringen bör därför vidta åtgärder för att alla, oavsett inkomst, som rekommenderas vaccin mot TBE ska få bättre möjligheter till vaccination. Vidare bör avgiftsfrihet övervägas för barn i utvalda geografiska områden. Vad som ovan anförs om behovet av att fler ska ha möjlighet till TBE-vaccinationer bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

Mathias Tegnér (S)